

Attraktiva Blekinge

Regional utvecklingsstrategi för Blekinge 2014–2020





Attraktiva Blekinge 2014-2020

Region Blekinge

Dnr: 18/00268

Aktualiserad version A

beslutad av Regionstyrelsen 2018-06-13

Grafisk form: Abeba+RÖD

Foto: Framsida, Elin Mikmar, s. 2 & s. 31: Lars Nyman, s. 4 ;Anna Nordström, s. 6 & 18: Serny Pernbjer, s. 8: ?, s. 10 & 11: Adobe Stock, s. 17: Joakim Larnö, s. 20: Charlotta Bäckström, s. 23: Lina Alriksson, s. 24: Joakim Lenell, s. 28: Ola Åkerborn, s. 33 Joakim Larnö.

Innehåll

BAKGRUND

Vad är en regional utvecklingsstrategi?	6
Hållbar regional utveckling	8
Blekinge i ett framtidsperspektiv	10
Nuläget i Blekinge	12

STRATEGIN

Strategisk inriktning	17
Insatsområde: Bilden av Attraktiva Blekinge...	18
Insatsområde: Livskvalitet	20
Insatsområde: Arbetsliv	24
Insatsområde: Tillgänglighet	28
Genomförande & uppföljning	32
Noter	38

Utveckling handlar om människor

Utveckling drivs av människor. Blekinges utveckling är beroende av vår förmåga att attrahera invånare och besökare. God livskvalitet, bra infrastruktur och ett rikt arbetsliv gör att människor vill och kan etablera sig här, vilket är grunden för den regionala utvecklingsstrategin, Attraktiva Blekinge. Strategin anger den gemensamma färdriktningen med en hållbar utveckling mot Attraktiva Blekinge, grundat i de styrkor och utmaningar som finns just här. Så här ser vi Attraktiva Blekinge 2020:



God uppväxtmiljö

2020 är Blekinge känt som en bra plats att växa upp på. Barnfamiljer och unga som vill bilda familj söker sig hit. Här finns barnomsorg och skola av hög kvalitet, trygga uppväxtmiljöer, god livskvalitet med sprudlande kulturupplevelser samt ett aktivt idrotts- och fritidsliv. En region med varierande landskap, från djupa skogar med vackra sjöar till en kust och skärgård som ofta gör sig påmind.

Nyinflyttade från övriga delar av landet och andra länder kommer snabbt in i samhällsgemenskapen. Vi som bor i Blekinge är stolta över vår region. Vi är Blekingar! Vi mår bra och deltar i samhället – gammal som ung, oavsett bakgrund och var i regionen man bor. Att värna om miljön och leva energieffektivt är en självklarhet.

Rikt arbetsliv

Arbetslivet i Blekinge är dynamiskt och står starkt även när förutsättningar i omvärlden förändras. Företag söker sig hit eftersom förutsättningarna för att starta och driva företag är goda och det finns tillgång till kompetent arbetskraft. Lediga jobb matchas snabbt med personal. Unga får en god start i yrkeslivet och ser sin framtid i Blekinge.

Vår tidigare sårbara arbetsmarknad står nu stark genom fler kunskapsintensiva jobb, högre utbildningsnivå och starkare innovationskraft. Högskolan och andra utbildningsaktörer samverkar med näringslivet. I Blekinge är vi duktiga på att få fram produkter och tjänster av idéer med en global efterfrågan.

Kom långt på en timme

God tillgänglighet har kortat avstånden mellan människor och har skapat dynamiska och större arbetsmarknadsområden där kollektivtrafiken

blivit det naturliga valet. Internationaliseringen märks tydligt eftersom vi effektivt nyttjar vårt geografiska läge nära både Öresundsregionen och östra Europas expansiva marknader.

Öppna Blekinge

Snabbt bredband gör det möjligt att använda digitala tjänster i staden såväl som på landsbygden. Den digitala offentliga servicen är väl utbyggd. Offentlig data är tillgänglig och har genererat många nya verksamheter. Distansarbete är vanligt – bo i Blekinge skärgård och ha daglig kontakt med dina affärskontakter i exempelvis Polen och Litauen.

Besökare får mersmak

Det finns alltid anledning att besöka Blekinge – året om. Den tillgängliga kustmiljön lockar till rekreation med trevliga matställen, väl utbyggd konferensnäring och spännande upplevelser mitt i Blekinges kulturarv – kanske en sillmacka till lunch eller ett vinterbad? Men viktigast av allt – som besökare får du en relation till Attraktiva Blekinge som ger mersmak och något att berätta om.

För att framtidsbilden ska bli verklighet krävs det att vi samverkar mot samma mål. På lång sikt tar vi itu med de strukturella frågor som gör Blekinge sårbart och etablerar samverkansytor som ger oss utrymme att agera snabbt och kraftfullt när förutsättningar förändras. Det är också av stor vikt att delaktigheten blir större i samhället så att till exempel unga känner att de kan påverka sin tillvaro.

Den regionala utvecklingsstrategin visar vägen till Attraktiva Blekinge.

Christina Mattisson
Ordförande regionstyrelsen

Per-Ola Mattsson
1:e vice ordförande

Lennarth Förberg
2:e vice ordförande

Vad är en regional utvecklingsstrategi?

Blekinges utveckling är summan av alla Blekingars utveckling. Vi når vår fulla potential när alla invånare utvecklas utifrån sina egna förutsättningar, oavsett om man bor på landsbygd eller i tätort.



Region Blekinge har, i uppdrag av regeringen, det regionala utvecklingsansvaret i Blekinge¹. I uppdraget ingår ansvar för att tillsammans med Blekinges aktörer ta fram en strategi för regionens utveckling och samordna de insatser som krävs för att strategin ska bli verklighet. Region Blekinge ansvarar för att driva frågor som är avgörande för Blekinges hållbara utveckling, bland annat frågor som berör infrastruktur, kollektivtrafik, kompetensförsörjning, innovation och näringsliv samt kultur och fritid.

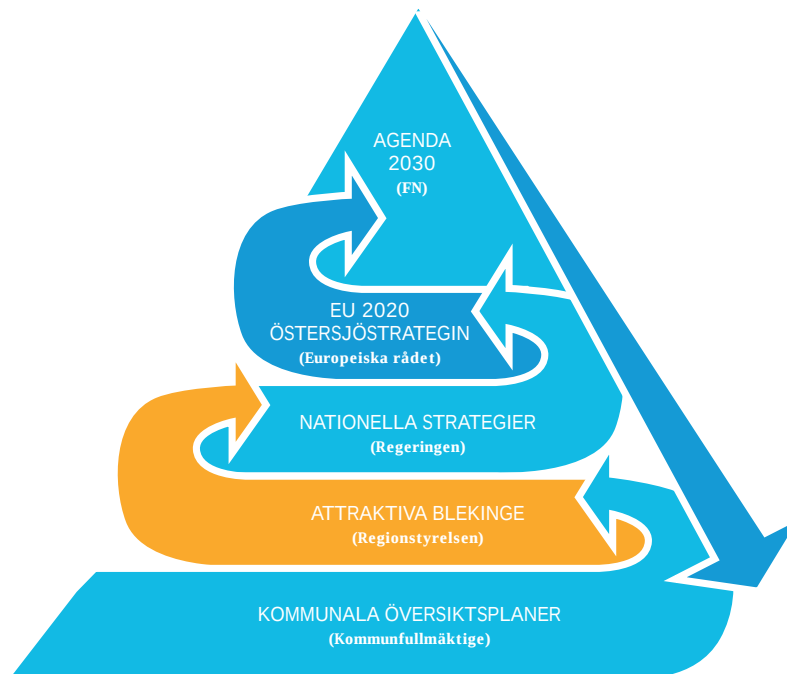
Varför behövs en regional utvecklingsstrategi?

Attraktiva Blekinges uppgift är att ange Blekinges gemensamma färdriktning där vi tar till vara Blekinges unika förutsättningar grundat i de styrkor

och utmaningar som finns just här. Strategin ska samordna befintliga aktörers verksamhet så att det gemensamma resultatet bidrar till Blekinges långsiktiga utveckling.

Målet med strategin är Attraktiva Blekinge där fler vill bo, arbeta och komma på besök. Hög livskvalitet och ett stimulerande arbetsliv är kärnan som görs möjlig av förbättrad tillgänglighet. För att fler ska vilja komma hit måste Blekinge vara allmänt känt i omvärlden genom gemensamt arbete med bilden av Attraktiva Blekinge.

Syftet med strategin är att Blekinge utvecklas på ett hållbart sätt. För att klara den ekonomiska hållbarheten behöver Blekinge fler invånare och fler sysselsatta. Samtidigt ska utvecklingen ske på ett socialt och ekologiskt hållbart sätt.



Från global till kommunal nivå

Attraktiva Blekinge är länken mellan kommunala, nationella, europeiska och globala utvecklingsstrategier. De viktigaste i detta sammanhanget är:

- **Agenda 2030** – FN:s globala mål för hållbar utveckling
- **Europa 2020** – EU:s strategi för smart och hållbar tillväxt för alla². Strategin utgår från tre övergripande prioriteringar:
 - *Smart tillväxt*: utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation
 - *Hållbar tillväxt*: främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi
 - *Tillväxt för alla*: stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning
- **Östersjöstrategin** – EU:s strategi för att rädda havsmiljön, sammanlänka regionen och öka välbefindandet
- **Nationella strategin** för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft med det övergripande målet: utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft³.

- **Regionala planer** och strategier där Attraktiva Blekinge är paraplyet. Övriga planer och strategier redovisas i kapitlet Genomförande och uppföljning.
- **Kommunala översiktsplaner** - strategiska utvecklingsdokument för kommunernas långsiktiga inriktning när det gäller bostäder, kommunikationer, natur- och kulturvård, arbetsliv och sociala frågor.

Mål och prioriteringar från dessa har påverkat utformningen av denna strategi, ett samband som illustreras i bilden på nästa sida.

Framtagande och aktualisering

Attraktiva Blekinge togs fram under 2012 och 2013 i bred samverkan med Blekinges aktörer genom olika dialogforum. Strategin tar avstamp i OECD:s rapport om Småland och Blekinge⁴. Under 2017 och 2018 genomförs en aktualisering av strategin för att anpassa strategin till dagens utmaningar och förutsättningar. Målsättningarna och tidsperspektivet är dock detsamma som i den första versionen.

Hållbar regional utveckling



Världens ledare har vid FN:s toppmöte 2015 förbundit sig till 17 globala mål för att till år 2030:

- avskaffa extrem fattigdom
- minska ojämlikheter i världen
- ösa klimatkrisen och
- främja fred och rättvisa.

Genom de globala målen för en hållbar utveckling kan det här uppnås, i alla länder, för alla människor. Målen tar hänsyn till alla tre dimensioner av hållbarhet; ekologisk, social och ekonomisk. De globala målen är det som pekar ut den riktning som det regionala utvecklingsarbetet och Attraktiva Blekinge ska gå mot. En långsiktigt hållbar utveckling är avgörande för vår livskvalitet och vår överlevnad på lång sikt.

Ett hållbart samhälle ska tillfredsställa dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov⁵. Hållbarhet består enligt Bruntlandrapporten från 1987 av tre dimensioner: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Samhällsutvecklingen ska anpassas

efter vad miljön och människors hälsa tål och vi ska långsiktigt investera i dessa resurser. För att uppnå ett hållbart samhälle ska Attraktiva Blekinges insatser vidare uppfylla fyra av regionstyrelsen antagna hållbarhetsprinciper, som går helt i linje med Agenda 2030;

- Att ämnen från samhällets produktion inte får öka systematiskt i naturen.
- Att det fysiska underlaget för naturens kretslopp och mångfald inte får utarmas.
- Att människor inte utsätts för strukturella hinder för hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet och mening med livet.

Genom att inrikta insatser mot de globala målen i Agenda 2030 och hållbarhetsprincipernas ramar kan Attraktiva Blekinge bidra till en hållbar utveckling och uppfylla målen för regional tillväxt. Alla måste bidra, såväl enskilda individer som organisationer och företag. För att detta ska bli verklighet krävs ökad kunskap och förståelse.



Lika villkor och regional utveckling

Människors lika värde och lika möjligheter är en grund och en styrka för en hållbar utveckling. Olikheter ska ses som en resurs, människors olika bakgrund eller kultur är en unik potential som ska tas tillvara. Genom att öka jämställdheten och få människor i jobb som står utanför arbetsmarknaden, skapas större möjligheter för arbetsgivarna att rekrytera. För att främja en mer inkluderande arbetsmarknad behövs även långsiktiga insatser. Exempel på detta är insatser för normfria studie- och yrkesval samt fokus på inkluderande arbets- och studiemiljöer. För att nå Blekinges fulla potential krävs det att både privata och offentliga organisationer samverkar.

När vi pratar om lika villkor och jämställdhet är det viktigt att förstå att människor i samhället idag inte enbart har olika makt och möjligheter beroende på kön. En persons förutsättningar är komplexa och påverkas av samspelet av ett flertal faktorer. Ekonomi, etnicitet, funktionsvariation, hudfärg, könsidentitet, sexualitet och ålder är några exempel. Detta kallas för intersektionalitet och betyder i praktiken bland annat att vi, då det är relevant, tar fler aspekter i beaktande när vi exempelvis analyserar statistik.

Blekinge i ett framtidsperspektiv

Generellt överskattar människor kortsiktiga förändringar och underskattar de långsiktiga. Men för att veta hur vi bäst rustar oss inför framtiden och hur vi ska göra för att möta de utmaningar som världen, och Blekinge, står inför måste vi blicka utanför Blekinges gränser och in i framtiden.



En värld i förändring

Världen ser idag helt annorlunda ut än den gjorde för bara tio år sedan. Den snabba förändringstakten i samhället har påverkat sociala skeenden, ledarskapsförutsättningar och människors sätt att agera på ett grundläggande sätt. Utvecklingen karaktäriseras av fyra saker⁶:

1. Världen har blivit mer oförutsägbart - ytterligheter får större utrymme.
2. Osäkerheten ökar – människor har fler valmöjligheter och faktorerna som påverkar besluten blir allt fler.
3. Komplexiteten ökar – hela samhället är mer komplext än tidigare.
4. Omvärlden blir allt mer flertydig – samma fråga kan ha många svar.

Globala megatrender som formar framtiden

Den föränderliga världen kan skapa en känsla av maktlöshet. Genom att få insikt om vilka globala megatrender som påverkar världen skapas förståelse för både samtid och framtid. Globala megatrender är krafter som formar och omformar samhället⁷. Det är företeelser som hela tiden finns där, som påverkar hela samhället under lång tid och som vi måste ta hänsyn till för att samhället ska utvecklas i rätt riktning. Några av de globala megatrender som syns tydligt just nu är:

- **Resursbrist** – befolkningsökning, billigare produktion och ökad konsumtion gör att bristen på resurser blir allt större.

- **Befolkningsförändringar** - åldrande befolkning i väst, yngre befolkning i andra delar av världen och migrationsrörelser ger effekter som är mycket svåra att se de långsiktiga konsekvenserna av.
- **Metropolisekonomin** - en av de största och äldsta megatrenderna är urbaniseringen, redan 2050 kommer 50 procent av jordens befolkning bo i städer, och många av dem i megastäder. Detta för med sig många utmaningar både i städer och landsbygd.
- **Postindividualism** – samhällets och medborgarens förmåga att organisera sig, och se på sin omgivning har visat vägen för kollektiva rörelser



som exempelvis delningsekonomier. Intresse, etik och miljö är grunden för hur människor organiserar sig snarare än släkt och familj som är den traditionella utgångspunkten.

- **Teknikutvecklingen** – en utveckling som är så omfattande och går så fort att det nästintill blir omöjligt att hänga med. Exempelvis artificiell intelligens (AI), bio-, neuro- och nanoteknologi. Sammantaget kommer vi att se uppkopplade, självlärande system som stödjer oss i våra yrkesliv och vår fritid. Utmaningen för oss är att i förväg sätta upp de parametrar och målsättningar som dessa system ska arbeta inom.

Blekinge - en liten region med stora möjligheter

Blekinges framtid formas av människorna i Blekinge. Blekinge kan tyckas vara litet till ytan, men med den kompetens som finns inom akademi, offentlig verksamhet, näringsliv, inom olika medborgarinitiativ och folkrörelser samt den individuella drivkraften i regionen kan Blekinge få en global position inom olika spetsområden. Vilket Blekinge ska vi bygga? Utvecklingen går snabbt men om vi drar nytta av förändringarna och ser det som en möjlighet kan vi komma långt.

Genom tillit och ett gott ledarskap som ger utrymme för och stärker innovation, initiativ och experiment, kan vi skapa det Attraktiva Blekinge.

Nuläget i Blekinge

Blekinge jobbar aktivt för att nå miljömålen, men stora utmaningar kvarstår. Befolkningen växer som aldrig förr, men samtidigt flyttar många unga. Utbildningsnivån ökar successivt men fortfarande finns stora utmaningar för Blekinges kompetensförsörjning. Resandet och pendlingen ökar samtidigt som fortsatt långa pendlingstider hämmar arbetsmarknadens utvidgning och gör Blekinge mer avlägset än nödvändigt.



Blekinge är till ytan Sveriges minsta län och består av få kommuner, vilket skapar goda förutsättningar för djupare samverkan med kortare geografiska avstånd. Utvecklingen påverkas inte bara av vad som händer i länets kommuner, utan också av vad som sker på andra sidan länsgränsen och på andra sidan Östersjön.

Utgångspunkterna för nulägesanalysen har varit de beslutade insatsområdena och OECD:s studie av Småland och Blekinge, tillsammans med flera andra rapporter underbyggda med statistik. Källorna och underlag till fakta som presenteras under detta kapitel finns i särskild bilaga.

Befolkningen växer kraftigt men unga flyttar vidare

- Blekinge har de senaste åren haft en rekordhög befolkningstillväxt och vid 2017 års slut var länet Sveriges tredje minsta, sett till folkmängd, med 159 371 invånare.
- Blekinge är Sveriges femte folktätaste län, varav 17 procent bor utanför tätorterna, vilket är högre än riksgenomsnittet.
- För fjärde året i rad växte hela Blekinge med en ökande befolkning i samtliga kommuner med den relativt största ökningen i östra Blekinge.
- Blekinge har gått från att ha en stabil bostadsmarknad till att ha en stor bostadsbrist i samtliga av länets kommuner på grund av kraftigt växande befolkning.
- Blekinge växer tack vare invandring från andra länder. Utan invandring hade folkmängden minskat under hela 2000-talet.

- De invandrade är i hög utsträckning unga människor, samtidigt består utflyttningen från Blekinge till stor del också av unga människor som flyttar till främst universitetsstäder och större städer.
- Invandringen har ökat kraftigt de senaste åren medan utflödet av unga människor från Blekinge har pågått under en längre period. Det har lett till att Blekinge har relativt sett färre invånare i unga åldrar.

Fler män än kvinnor och andelen äldre ökar

- Antalet män och kvinnor ökar i länet, men andelen kvinnor har minskat successivt över tid. Av landets 21 län har Blekinge den näst minsta andelen kvinnor. Utvecklingen är liknande i regioner som precis som Blekinge har längre avstånd till större städer.
- Blekinge blir allt mer mångkulturellt och antalet utlandsfödda har fördubblats under 2000-talet. 2017 var 15 procent av Blekinges befolkning födda i ett annat land, jämfört med 19 procent för riket.
- Andelen äldre ökar i Sverige och i ännu snabbare takt i Blekinge. Fler äldre som också lever längre, tillsammans med att unga människor flyttar, bidrar till att medelåldern är högre i Blekinge än i riket.
- Urbaniseringen ökar, fler unga dras till större städer, vilket har lämnat Blekinge med en av landets högsta försörjningskvoter. Färre människor ska försörja fler. En lägre kvot hade kunnat innebära möjlighet till andra offentliga satsningar.

Besöksnäringen växer och antalet besökare i Blekinge ökar

- Antalet gästnätter i Blekinge har ökat med över sex procent sedan 2014. Av gästnätterna i Blekinge består tre fjärdedelar av besökare från Sverige, men andelen utländska gäster som övernattar ökar mest.
- Av de som besöker Blekinge från utlandet kommer flest från Tyskland, Danmark och Polen. Majoriteten av besökarna bor på camping och hotell.
- Hotell- och restaurangbranschen är starkt sammankopplad med besöksnäringen och är en av de branscher som har haft den högsta sysselsättningstillväxten sedan finanskrisen.

Förbättrad hälsa men fortsatt ojämlik

- Det självskattade allmänna hälsotillståndet har förbättrats i Blekinge över tid men är fortfarande under riksgenomsnittet. Män upplever i högre utsträckning än kvinnor att de har bra eller mycket bra hälsa.
- Blekingeborna har även fler ohälsodagar än riksgenomsnittet men antalet har minskat över tid. Kvinnors ohälsodagar är fler än männens⁸.
- Medellivslängden har ökat bland Blekingeborna för både män och kvinnor, vilket också indikerar förbättrad hälsa i länet.
- Det är stora skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället. I Blekinge mår högutbildade bättre än lågutbildade, de som har högre inkomst mår bättre än de med lägre och unga under 40 år mår bättre än äldre. Medianinkomsten i Blekinge är bland de lägsta i landet och har utvecklats relativt svagt.
- Kvinnors psykiska hälsa är sämre än mäns och den totala psykiska ohälsan i länet har ökat med den största ökningen bland unga människor.

Stort samhärldeltagande och minskad otrygghet och oro

- Tillit till medmänniskor är viktig för en regions utveckling och tillväxt. Tilliten till andra människor i Blekinge är i nivå med riksgenomsnittet och är densamma för män och kvinnor.
- Det demokratiska deltagandet och deltagande i samhärllsutvecklingen – mätt genom valdeltagande – har ökat över tid i Blekinge och är högre än riksgenomsnittet. Valdeltagandet är högre bland kvinnor än bland män.
- Samhärllsengagemanget i Blekinge, i form av att antalet aktiva idrottsföreningar per 10 000 invånare, ökar och är högre än riksgenomsnittet.
- Andelen utsatta för våldsbrott och egendomsbrott är lägre än riksgenomsnittet och har minskat över tid. Den upplevda otryggheten och oron för brott är i nivå med riket och har successivt minskat det senaste decenniet.

Ökad utbildningsnivå och en tydligt profilerad högskola

- Andelen av befolkningen med minst en gymnasial utbildning har ökat över tid och i snabb takt. Den snabba ökningen i länet har inneburit att andelen var i nivå med riket 2016.
- Andelen eftergymnasialt utbildade i Blekinge ökar och 2016 var andelen åttonde högst i riket.
- I Blekinge är andelen som går ut grundskolan med möjlighet till gymnasiestudier lägre än i riket men samtidigt tar fler som går gymnasiet också examen. Många ungdomar går också vidare till högskolestudier inom tre år.
- Utbildningsnivån skiljer sig mellan olika grupper i samhället. Kvinnor är i högre grad behöriga till gymnasiet och går i större utsträckning vidare till studier på högskola. En större andel utrikes födda saknar gymnasieutbildning i jämförelse med personer födda i Sverige. Däremot är andelen med eftergymnasial utbildning något högre bland utrikes födda.
- Blekinge Tekniska Högskola har med minskade anslag under ett antal år minskat antalet platser på högskolan, vilket har bidragit till att utbildningarna har spetsats och skolan har fått en tydligare teknisk profil.
- Det har tillkommit platser på yrkeshögskolorna sedan 2013 i Blekinge men ökningen har varit relativt svag.

Fler i arbete men fortfarande många utanför arbetsmarknaden

- Finanskrisen drabbade Blekinge hårt och återhämtningen i sysselsättning har varit relativt svag. Men 2016 tog sysselsättningen i länet rejäl fart och ökade mest i landet i relativa tal och var åter tillbaka på samma nivå som före krisen.
- Ökningen av antalet sysselsatta har varit störst i Karlskrona och Olofström sedan 2009. Olofström har också haft den största relativa ökningen.
- Sysselsättningsgraden i Blekinge har de senaste tio åren varit lägre än riksgenomsnittet och under 2016 var den fjärde lägst av länen. Sysselsättningsgraden var högst i Sölvesborg och lägst i Ronneby.
- Till skillnad från i riket är sysselsättningsgraden något högre bland kvinnor än bland män i Blekinge. I hela Sverige är det stora skillnader mellan inrikes och utrikes födda och bland Blekingeborna var sysselsättningen över 33 procentenheter lägre för utrikes födda.

En smal arbetsmarknad i obalans med matchningsproblem

- Blekinge präglas av en relativt låg branschdiversifiering med ett par stora arbetsgivare. Arbetsmarknaden domineras av ett par stora industriföretag, men också av en stor offentlig sektor medan den privata tjänstesektorn är liten relativt andra län och framför allt i jämförelse med storstäderna.
- Sedan finanskrisen har flest arbeten tillkommit inom vård- och omsorg, utbildning och företagstjänster medan det försvunnit mest arbeten inom industrin.
- Antalet sysselsatta inom intäktsbasföretag⁹, som producerar varor och tjänster till marknader utanför Blekinge, har minskat. Intäktsbasen i länet utgörs fortfarande till stor del av industrisektorn.
- Arbetsmarknaden i Blekinge är könsuppdelad där män och kvinnor generellt arbetar inom olika branscher. Kvinnors arbete är också koncentrerat till ett färre antal yrken än männens.
- En stark konjunktur har bidragit till en minskande arbetslöshet de senaste åren. Arbetslösheten för personer födda i Sverige har minskat sedan 2013, samtidigt är ungdomsarbetslösheten och arbetslösheten bland utrikes födda bland de högsta i Sverige. Över hälften av de arbetslösa i Blekinge är födda i ett annat land. Det är ungdomar, utrikes födda och personer som saknar gymnasieutbildning som har svårast att etablera sig på arbetsmarknaden.
- Situationen på Blekinges arbetsmarknad är komplex, arbetslösheten är hög trots att antalet lediga tjänster har ökat och flera undersökningar pekar på brist på arbetskraft inom flera yrken och svårigheter att rekrytera efterfrågad kompetens. Det finns således en matchningsproblematik där den efterfrågade kompetensen hos arbetsgivarna inte stämmer överens med kompetensen hos de arbetssökande.

Försvagad innovationskapacitet kräver satsningar

- Blekinges näringslivs förnyelseförmåga, sett till antal nystartade företag, är lägst bland Sveriges samtliga län och är på samma nivå som 2010. Även antalet arbetsställen i Blekinge med minst en sysselsatt är lägst i landet.
- Andelen företagare i Blekinge är lägre än riksgenomsnittet och det är fler män än kvinnor som är företagare.
- Företagen i Blekinge vill i högre grad växa, både till antal anställda och sett till omsättning, jämfört med riket och grannregioner. De senaste åren har satsningar gjorts på ung företagsamhet i skolan och entreprenörskap, vilket lett till att fler ungdomar i länet är UF-företagare.
- Innovationskapaciteten i Blekinge mätt genom innovationsindex år 2018 lägst för Blekinge av samtliga län och har utvecklats negativt över tid¹⁰.

Blygsam ekonomisk tillväxt och produktivitetsutveckling i Blekinge

- Mellan 2013–2016 hade Blekinge en positiv tillväxt i bruttoregionalprodukt (BRP), trots det har tillväxten varit den lägsta av landets 21 län under 2000-talet.
- Produktivitetsutvecklingen mätt som BRP per sysselsatt har också varit svag i länet relativt andra regioner. En hög produktivitet i länet indikerar en god konkurrenskraft i en allt mer globaliserad värld.
- Lägre sysselsättning och inkomster ger en relativt låg skattekraft i Blekinge (d.v.s. skatteunderlaget per invånare), 91 procent av riksgenomsnittet.
- Blekinges export är relativt låg i jämförelse med andra regioner och den har utvecklats svagt under 2000-talet. Men under 2017 ökade länets export mest i landet.

Klimatpåverkande utsläpp minskar, men mer kan göras

- De klimatpåverkande utsläppen i Blekinge har minskat med 39,6 procent sedan 1990, vilket är femte största minskningen av samtliga län.
- Transporter står för närmare 47 procent av de klimatpåverkande utsläppen i Blekinge vilket i är nivå med riket. Den största minskningen sedan 1990 har skett inom industrin, men energianvändningen där är fortfarande relativt stor.
- Transportsektorn står för den klart högsta användningen av icke förnybara bränslen och har samtidigt den enskilt största potentialen att bidra till den totala minskningen av koldioxidutsläpp.
- Av de 16 nationella miljömålen är det på regional nivå få av länen som når eller förväntas nå något av målen. Blekinge är ett av de län där inget av målen är nära eller förväntas uppnås framöver. Många insatser görs men mycket fler åtgärder behövs.

Ökat resande kräver infrastruktursatsningar

- Transporterna på väg, järnväg och via hamnarna har ökat under 2000-talet i Blekinge, bland annat är Sydsveriges järnvägsnät ett av Sveriges mest trafikerade. De nationella infrastrukturprioriteringarna speglar inte denna utveckling i motsvarande grad.
- Blekinges hamnar utgör sammanlagt Sveriges femte största sett till godsmängd över kaj 2017. Hamnarna i Karlshamn och Karlskrona, som ingår i Transeuropeiska nätverken för transport (TEN-T), har haft en genomsnittlig årlig ökning med 7–8 procent det senaste decenniet. Även antalet avgångar och passage-rare från dessa hamnar ökar stadigt.
- Ronneby flygplats med reguljärtrafik till Arlanda och Bromma är av avgörande betydelse för de längre resorna, 217 000 passagerare trafikerade flygplatsen 2015.
- Antalet som arbetspendlar ökar, både in och ut ur länet. Fler boende i Blekinge pendlar till arbeten utanför länets gränser än vice versa. Män pendlar i högre utsträckning än kvinnor och den största in- och utpendlingen sker till och från Kristianstad och Bromölla.
- Resandet på Blekinge kustbana har ökat från 200 000 resenärer i början av 1990-talet till över 2 miljoner 2017. Det senaste decenniet har antalet resor med kollektivtrafiken ökat med 21 procent.
- Avseende digital infrastruktur var andelen arbetsställen och hushåll i Blekinge med tillgång till 100 Mbit/s bredband 2016 långt under riksgenomsnittet samtidigt som det finns stora skillnader mellan kommunerna och mellan stad och landsbygd i länet i tillgången till snabbt bredband.

Strategisk inriktning

Målet med strategin är Attraktiva Blekinge där fler vill bo, arbeta och komma på besök. Hög livskvalitet och ett stimulerande arbetsliv är kärnan som görs möjlig av förbättrad tillgänglighet. För att fler ska vilja komma hit måste Blekinge vara allmänt känt i omvärlden genom gemensamt arbete med bilden av Attraktiva Blekinge.

För att nå målbilden om det Attraktiva Blekinge delas det regionala utvecklingsarbetet upp i fyra prioriterade insatsområden, som alla utgår från de utmaningar och möjligheter Blekinge som region har. Alla insatsområden bidrar helt eller delvis till målen i Agenda 2030. Agenda 2030-symbolerna under insatsområdena visa vilka mål som området är en del av.

Under varje insatsområde presenteras de politiskt beslutade målen samt exempel på genomförda insatser. Exemplena syftar till att konkretisera och ge en bild vilka typer av insatser som under strategins första fyra år har bidragit till att uppfylla målen. Insatsområdena i Attraktiva Blekinge är:

- Bilden av Attraktiva Blekinge
- Livskvalitet
- Arbetsliv
- Tillgänglighet

INSATSOMRÅDE

Bilden av Attraktiva Blekinge

Genom att arbeta med bilden av Attraktiva Blekinge får vi fler människor att vilja flytta hit, etablera sitt företag här och besöka oss. Det gäller inte minst unga, nyanlända och återflyttare som är viktiga för att Blekinge ska växa i antalet invånare.

MÅL:

- 2020 är Blekinge förknippat med kreativitet, innovation, strategiskt läge och unik kust och skärgård

Människor är en förutsättning för utveckling

En av grundförutsättningarna för fortsatt regional tillväxt i Blekinge är att vi blir fler invånare. Med den demografiska utmaning som Blekinge har behöver vi blir fler unga i arbetsför ålder. En positiv befolkningsutveckling i en region har stort värde för arbetsmarknaden, välfärd och regionens innovativa förmåga.

Människor behöver en positiv bild eller en relation till en plats för att överväga att flytta dit. Det är därför viktigt att göra Attraktiva Blekinge känt både i och utanför Sverige. OECD menar att det också är viktigt att synliggöra Blekinges styrkor även inom regionen, så att Blekingeborna blir stolta ambassadörer. I arbetet med att stärka människors bild av Blekinge lyfter vi fram våra styrkor och våra unika tillgångar. Helheten är nyckeln. Det ska vara känt att Blekinge är en plats som erbjuder hög

livskvalitet med ett stort utbud av upplevelser och kultur samt ett rikt arbetsliv. För att kommunikationen ska få verkan måste löftet om Attraktiva Blekinge infrias genom framgångsrika insatser inom Attraktiva Blekinges övriga insatsområden.

Besöksnäringen är ett skyltfönster

När besökare kommer till Blekinge ger det en unik möjlighet för oss att skapa en personlig relation som kan utvecklas till att den tillfällige gästen vill flytta hit permanent. Fler besökare gör att kännedomen om Blekinge ökar. Det är därför viktigt att utveckla besöksnäringen i Blekinge så att vi attraherar fler besökare genom att bland annat erbjuda fler reseanledningar att besöka Blekinge. Det finns stor potential i Blekinges rika natur, kultur och kulturarv att utveckla besöksmål för internationella besökare.

Blekinges attraktionssystem



För att skapa en enhetlig bild av Blekinge ska kommunikation och insatser mot besökare, investerare och potentiella inflyttare koordineras så långt det går. En besökare kan mycket väl vara en framtida investerare eller inflyttare till Blekinge. Samordningen av insatser mot de tre målgrupperna kallar vi Blekinges attraktionssystem.

Kvalitativ målgruppsanalys

Under våren 2018 genomfördes djupintervjuer med målgrupperna, unga (18-25 år), studerande och invandrare i etableringsfas (samtliga boende i Blekinge) för att fördjupa kunskapen om vilka insatser som behövs för att få dessa grupper att stanna i Blekinge och vilka argument som är viktiga¹¹.

Lugnet, skärgården och naturen i Blekinge nämns som positiva egenskaper. Uppskattningsvis hälften av de intervjuade kan tänka sig att bosätta sig i Blekinge om de hittar ett arbete och bostad. Intervjuerna resulterade i åtta rekommendationer för hur de tre gruppernas behov och önskemål bättre kan mötas:

1. Skapa mötesplatser
2. Gör Blekinge till en studentvänlig region
3. Öka byggandet av bostäder, främst hyresrätter
4. Öka kontakter med näringslivet
5. Skapa snabba praktikjobb
6. Fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan i Blekinge
7. Marknadsför aktiviteter
8. Strategier och handlingsplaner för att öka attraktiviteten för unga

Blekinges värden

Omvärlden ska 2020 känna till Blekinges värden:

- **Blekinges geografiska läge**

Blekinge ligger nära växande marknader i Europa. Goda kommunikationer och pendlingsmöjligheter gör det enkelt att bo, driva företag och arbeta i Blekinge.

- **Blekinges kust och skärgård**

Ett unikt kustlandskap med underbara vatten ger stora möjligheter för den som söker rekreation eller havsnära miljöer att bo, leva och verka i. Blekinge har också Sveriges sydligaste skärgård som erbjuder unika upplevelser året om.

- **Kreativitet och innovationsförmåga**

Blekinge präglas av kreativitet och ett gott innovationsklimat. Vi har ett rikt utbud av kultur och upplevelser för såväl boende som besökare. I Blekinge finns en innovationskraft där näringslivet är i ständig utveckling för att möta nya marknader. Det är nära mellan människor vilket skapar en unik möjlighet till samarbeten oavsett vem du är eller var du bor.

EXEMPEL PÅ GENOMFÖRDA OCH PÅGÅENDE INSATSER:

- Framtagande av strategi för besöksnäringen.
- Bildande av marknadsbolaget Visit Blekinge AB (svb).
- Framtagande av varumärkesplattformen "Underbara vatten".
- Värdsutbildning för företagare och privatpersoner för att utveckla värdskapet och ge besökare en positiv upplevelse av Blekinge.
- Det pågående utvecklingsprojektet Attraktion Blekinge, som syftar till att attrahera kompetent arbetskraft till Blekinge.
- Utvecklingen av Ark 56 och Blekingeleden inom projekten Arkipelagrutten och Attractive Hardwoods.

INSATSOMRÅDE

Livskvalitet

I Blekinge har vi förutsättningar att erbjuda goda livsvillkor där människor mår bra, utvecklas och upplever känslan av att leva ett gott liv. Livskvalitet innebär att se helheten och tillgodose de behov framtidens invånare efterfrågar samt planera med människan i centrum.



MÅL:

- 2020 kännetecknas Blekinge av goda och tillgängliga boendemiljöer med god samhällsservice där människor mår bra.
- 2020 är Blekinge ett inkluderande samhälle präglad av öppenhet och deltagande med ett nyskapande kultur-, idrotts-, och fritidsliv med bredd och kvalitet.
- 2020 har miljö- och klimatarbetet bevarat eller förbättrat förutsättningarna för god livskvalitet och god förvaltning av natur- och kulturmiljöer.

Blekinge ska vara ett hållbart, jämlikt och jämställt län där alla har samma förutsättningar för livskvalitet, frihet och god hälsa, oberoende av ekonomiska förutsättningar, kön, utbildningsnivå, funktionsvariation och bakgrund¹³. I Strukturbild Blekinge¹⁴ arbetar flera organisationer gemensamt med strategisk planering för att överbrygga gränser mellan myndigheter, kommuner och regioner. Detta är ett av våra verktyg för att skapa förutsättningar för en god livskvalitet.

Livskvalitet för alla

En viktig fråga är att se till att det går att leva i hela Blekinge. Vi har både städer och landsbygd på en liten yta. Genom att bland annat arbeta med innovativa lösningar kan vi stärka förutsättningarna för livskraft i hela länet. Oavsett var man bor ska det finnas rimliga möjligheter att ta del av samhällets tjänster. Lika viktigt är det att Blekinge ska vara ett mer jämlikt län där alla medborgare har förutsättningar för livskvalitet, frihet och god hälsa.

För de flesta är det självklart att ha tillgång till natur, miljö, kultur- och idrottsaktiviteter. Förr uppgav många att de först valde arbetsplats och därefter flyttade dit. Studier visar att idag uppger majoriteten att de inte i första hand utgår från arbetsplatsen i sitt val av bostadsort. Istället är det faktorer som till exempel sociala relationer som påverkar. Trots det är det helheten som avgör val av bostadsort.

Inkludering och tillit

Ett samhälle med högt socialt kapital är ett samhälle där människor litar på varandra och på institutioner¹⁵. Den sociala infrastrukturen och tilliten till medmänniskor är viktig för regionens utveckling och tillväxt. Hög tillit gör att människor knyts närmare varandra och skapar ett bättre innovationsklimat. Tilliten i Blekinge är i nivå med riket. De sociala nätverken och relationerna i blekingarnas omedelbara närhet är dock svagare än riksgenomsnittet¹⁶. Genom samhällsplanering som ger möjligheter för människor att mötas kan vi skapa ett öppet Blekinge där människor litar

på varandra. Ett tillgängligt kultur- och idrottsliv bidrar till ett tolerant och inkluderande samhälle.

Kultur och idrott

Kulturen är en viktig drivkraft för den regionala utvecklingen. För att Blekinge ska kunna vara ett inkluderande samhälle präglad av öppenhet och deltagande är kulturen och idrotten en viktig del av samhällsutvecklingen. Kulturen gör att vi förstår andra människors verklighet, den sammanför oss och ger oss nya perspektiv. Kultur, kulturarv och naturmiljöer har stor betydelse för både individers utveckling och för regioners hållbara tillväxt och utveckling.

Att få ta del av konstnärliga upplevelser och själv ges möjlighet att uttrycka sig konstnärligt är grundläggande mänskliga behov. Barn och unga är en prioriterad målgrupp nationellt, regionalt samt kommunalt. Barns rätt att få ta del av kultur är en del av FN:s konvention om barnets rättigheter¹⁷. Tillgång till ett aktivt idrotts- och fritidsliv har stor betydelse för folkhälsa och upplevd livskvalitet. Idrotten ska välkomna alla, oavsett bakgrund och ambitionsnivå. Genom att idrotta får människor, från barn och unga till de allra äldsta, utlopp för sitt rörelsebehov, sin glädje och spontanitet¹⁸.

Mötesplatser främjar ett inkluderande samhälle

För att främja en hållbar utveckling och stärka tilliten i samhället krävs gemensamma mötesplatser, där planerade eller oplanerade möten, människor emellan, kan ske. För att skapa tillhörighet är invånarnas delaktighet betydelsefull i utvecklingen av befintliga eller i framtagandet av nya mötesplatser. Tillgängliga nätverk och aktiviteter är viktiga för att skapa inkludering och delaktighet bland nyinflyttade och de som redan bor i Blekinge. De offentliga miljöerna är våra gemensamma vardagsrum där en viktig del av det demokratiska samtalet äger rum. Mötesplatser kan vara fysiska platser som parker, bibliotek, lekplatser, museum och konsthallar, stränder eller torg och digitala mötesplatser.

Attraktiva och hållbara boendemiljöer

I Blekinge kan vi dra nytta av vacker natur, unika kulturmiljöer, kustnära läge, genuina stadsmiljöer och rikt kultur- och fritidsliv. Satsningar på ett brett utbud av attraktiva boendemiljöer bidrar till att utveckla Blekinge där det idag råder bostadsbrist. En mångfald av boende och boendeformer i landsbygd såväl som i stadsmiljö, havsnära såväl som i lummig skog, lockar till inflyttning.

De ungas Blekinge

För att kunna profilera sig som en attraktiv miljö för barnfamiljer, nyinflyttade och unga krävs god tillgång till sysselsättning, boende, barnomsorg samt skola. Viktigt är också att kunna erbjuda ett differentierat kultur- och fritidsliv som lockar människor i alla åldrar och med olika bakgrunder.

Så mår blekingeborna

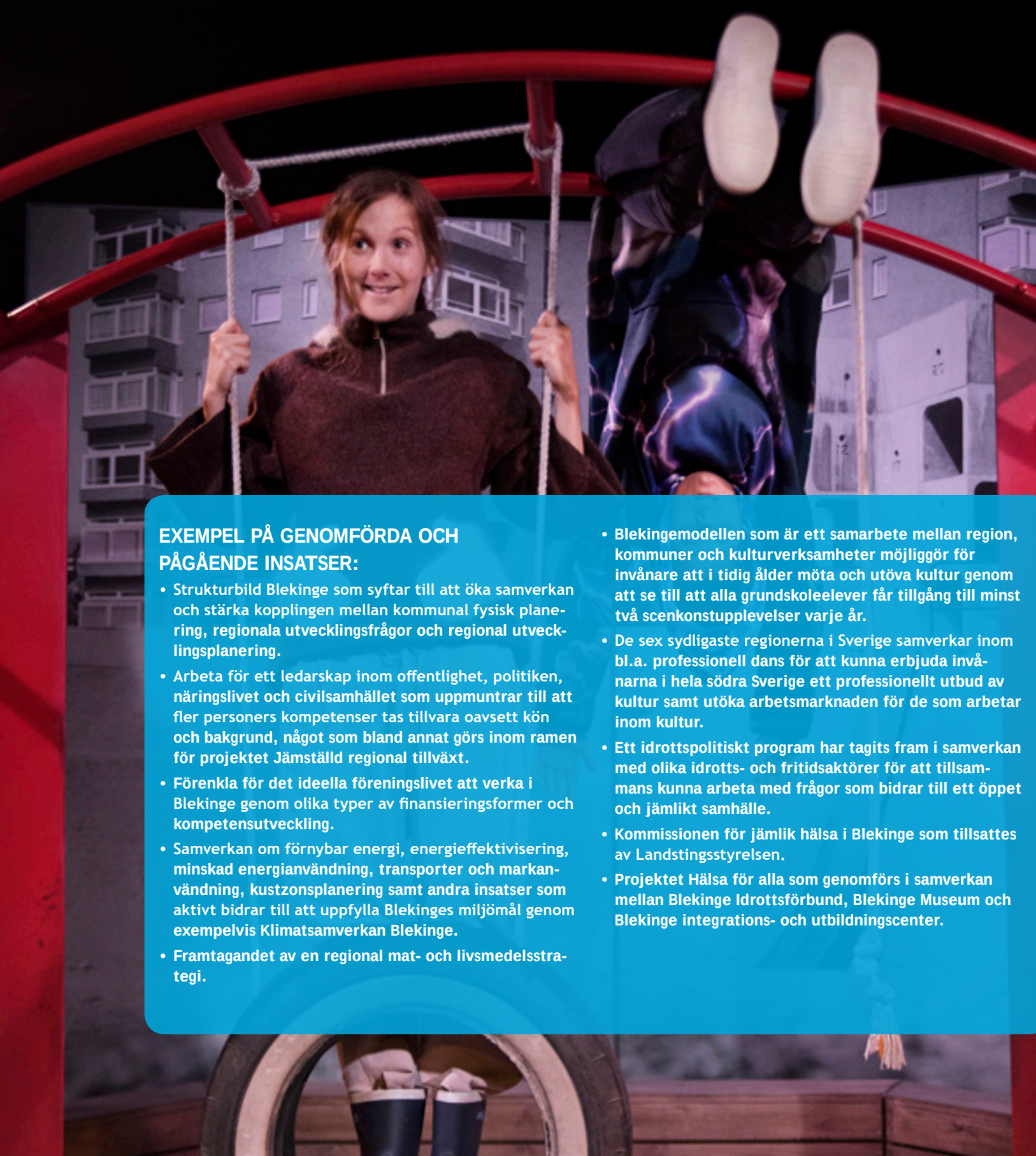
En befolkning som mår bra är en viktig förutsättning för hållbar ekonomisk och social utveckling – de dubbelriktade sambanden mellan hälsa och utveckling har gott stöd i aktuell forskning. Det finns många faktorer som påverkar folkhälsoutvecklingen¹⁹. Andelen Blekingebor som upplever att de har ett gott allmäntillstånd har ökat men är något lägre än riksgenomsnittet²⁰. Men det finns skillnader i upplevd hälsa mellan kvinnor och män och mellan olika socioekonomiska grupper som till exempel olika utbildningsnivå, ekonomiska förut-

sättningar och ålder. Det innebär att hälsan inte är jämställt eller jämnt fördelad i vår befolkning. Blekingarnas psykiska hälsa och välbefinnande har försämrats²¹. Den psykiska ohälsan har ökat mest bland unga, och i synnerhet kvinnor. Ett förebyggande arbete med folkhälsa är grundläggande för en positiv folkhälsa- och samhällsutveckling²².

Miljö - och klimatutmaningar

Hållbar ekologisk utveckling är en förutsättning för god livsmiljö. Många frågor är globala och måste hanteras i samverkan med aktörer inom och utanför regionen. På Blekinge Tekniska Högskola finns god kompetens och internationellt framgångsrik forskning på området. Agenda 2030 skall vara vägledande i det regionala utvecklingsarbetet.

För Blekinge som kustregion är Hanöbukten och Östersjöns hälsa av centralt intresse. Andra utmaningar är hållbara transporter, hållbar energi-, livsmedels- och industriproduktion samt att värna biologisk mångfald. Vi behöver ta höjd för effekter av klimatförändringar i den övergripande samhällsplaneringen. Allas medverkan för att nå Blekinges miljömål är därför centrala för att möta utmaningarna.



EXEMPEL PÅ GENOMFÖRDA OCH PÅGÅENDE INSATSER:

- Strukturbild Blekinge som syftar till att öka samverkan och stärka kopplingen mellan kommunal fysisk planering, regionala utvecklingsfrågor och regional utvecklingsplanering.
- Arbeta för ett ledarskap inom offentlighet, politiken, näringslivet och civilsamhället som uppmuntrar till att fler personers kompetenser tas tillvara oavsett kön och bakgrund, något som bland annat görs inom ramen för projektet Jämställd regional tillväxt.
- Förenkla för det ideella föreningslivet att verka i Blekinge genom olika typer av finansieringsformer och kompetensutveckling.
- Samverkan om förnybar energi, energieffektivisering, minskad energianvändning, transporter och markanvändning, kustzonsplanering samt andra insatser som aktivt bidrar till att uppfylla Blekinges miljömål genom exempelvis Klimatsamverkan Blekinge.
- Framtagandet av en regional mat- och livsmedelsstrategi.
- Blekingemodellen som är ett samarbete mellan region, kommuner och kulturverksamheter möjliggör för invånare att i tidig ålder möta och utöva kultur genom att se till att alla grundskoleelever får tillgång till minst två scenkonstupplevelser varje år.
- De sex sydligaste regionerna i Sverige samverkar inom bl.a. professionell dans för att kunna erbjuda invånarna i hela södra Sverige ett professionellt utbud av kultur samt utöka arbetsmarknaden för de som arbetar inom kultur.
- Ett idrottspolitiskt program har tagits fram i samverkan med olika idrotts- och fritidsaktörer för att tillsammans kunna arbeta med frågor som bidrar till ett öppet och jämlikt samhälle.
- Kommissionen för jämlik hälsa i Blekinge som tillsattes av Landstingsstyrelsen.
- Projektet Hälsa för alla som genomförs i samverkan mellan Blekinge Idrottsförbund, Blekinge Museum och Blekinge integrations- och utbildningscenter.

INSATSOMRÅDE

Arbetsliv

Bland företagen i Blekinge finns en stor vilja att växa, men bristen på rätt kompetens hämmar tillväxten²³. För att möta framtidens utmaningar på arbetsmarknaden i Blekinge och öka konkurrenskraften måste matchningsproblematiken lösas, intäktsbasen öka²⁴ och hållbara affärsmodeller utvecklas. För att lyckas med detta behöver vi ta till vara på kunskaper och erfarenheter från de som står utanför arbetsmarknaden, exempelvis nyanlända och unga. Möjligheter till studier, jobb och bostad avgör var unga väljer att etablera sig, vilket i sin tur skapar goda förutsättningar för företag att utvecklas i Blekinge. Arbetsmarknaden tar inte hänsyn till kommun- och länsgränser. Det blir allt vanligare att bo i en kommun men arbeta i en annan. Med god kollektivtrafik knyts kommunerna samman och Blekinge blir en del av en större studie- och arbetsmarknadsregion i Sydsverige.

MÅL:

- 2020 kännetecknas Blekinge av ett expansivt och konkurrenskraftigt näringsliv.
- 2020 kännetecknas Blekinge av ett starkt innovationsklimat som involverar näringsliv, utbildningsaktörer, offentliga, ideell och kreativ sektor. Idéer lyfter och blir livskraftiga företag och organisationer.
- 2020 har näringslivet och de offentliga organisationerna god tillgång till kompetent arbetskraft samtidigt som många går vidare till högre utbildning och en hög andel av befolkningen är sysselsatt.
- 2020 beaktar näringslivet och offentliga verksamheter kriterier för en hållbar utveckling när det gäller både hushållning av råvaror, energi, mark, vatten såväl som undanträngning av den fysiska miljön. Miljö- och klimatfrågor är en drivkraft för utvecklingen.

Ökad intäktsbas

Blekinge är en liten region i ett litet land. Vi är beroende av marknader utanför regionen, såväl nationellt som internationellt. Intäktsbasen är de verksamheter som drar in intäkter från omvärlden till Blekinge. Ett nytt jobb i intäktsbasen leder till att ytterligare två till fem personer kan leva och verka i Blekinge. En minskad intäktsbas gör att unga människor väljer att flytta härifrån. Övergripande fokus i arbetet med intäktsbasen är att få befintliga verksamheter att stanna kvar, utvecklas och växa samt attrahera nya verksamheter till Blekinge.

Tillverkningsindustrin utgör 57 procent av intäktsbasen, privat tjänstesektor 24 procent och statlig sektor 19 procent. Intäktsbasen i Blekinge minskar, allt färre arbetar med att producera varor och tjänster som säljs eller finansieras utanför Blekinge. Detta är en trend som behöver vändas. Rekommendationerna för att utveckla intäktsbasen är:

- att särskilt stärka de företag som växer inom tillverkningsindustrin
- att generellt stärka de befintliga tillverkande industriernas konkurrenskraft
- att identifiera tillväxt inom nya nischer inom tjänstesektorn särskilt baserat på digital teknik och som är uppskalningsbara.

Expansivt näringsliv

Blekinges arbetsmarknad består av ett fåtal stora arbetsgivare, vilket skapar en sårbarhet²⁵. Det finns ett fortsatt behov av samordnade satsningar inom det företagsfrämjande systemet för att öka nyföretagandet och företagsetableringar. Det behövs särskilda initiativ för grupper som är underrepresenterade, exempelvis unga, kvinnor och utrikes födda. Det finns även behov av att öka företags och

organisationers kunskapsintensitet och förnyelseförmåga för att långsiktigt minska sårbarheten²⁶, vilket OECD trycker på. Många duktiga underleverantörer och konsultföretag är idag beroende av ett fåtal stora uppdragsgivare. Genom att stimulera egen produktutveckling kan sårbarheten minska. För att öka antalet kunskapsintensiva arbetstillfällen behövs god tillgång till högre utbildningar och klustersamverkan mellan näringsliv och utbildningsaktörer.

Det är också viktigt att öka internationaliseringen av arbetsmarknaden. Både i form av ökad export, internationella investeringar och möjligheten att attrahera internationell kompetens. En annan stor utmaning för företags överlevnad är att utveckla metoder för att säkerställa att befintliga företag inte läggs ner när ägaren går i pension. En övergripande utmaning är att utvecklingen och tillväxten sker på ett hållbart sätt med hållbara affärsmodeller.

God kompetensförsörjning möjliggör tillväxt

En stor bredd av olika utbildningsaktörer är viktigt för att tillgodose företagets behov av arbetskraft. Allt från ett brett utbud av gymnasieprogram och kommunal vuxenutbildning till studieförbund, folkhögskolor, YH-utbildningar och högskoleutbildningar. Det behövs även ökade nationella satsningar för att möjliggöra fler utbildningsplatser på högskola såväl som yrkeshögskola i Blekinge. För att tillgodose näringslivets och offentliga organisationers behov av arbetskraft med specifika kompetenser, behövs nya metoder för att öka intresset för utbildningar inom teknik, naturvetenskap och vård. Genom god samverkan mellan utbildningsaktörer, arbetsgivare, offentliga aktörer som Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och

kommunerna kan den strategiska samordningen öka, vilket är en rekommendation från OECD.

En tillväxtdrivande faktor för Blekinges företag och organisationer är att attrahera rätt kompetens. Det finns stora skillnader mellan den efterfrågade kompetensen hos arbetsgivare och den kompetens som de arbetssökande besitter. Det finns även behov av att förstå vad arbetskraften efterfrågar för egenskaper hos möjliga arbetsgivare²⁷. En majoritet av de som inträtt i arbetsför ålder i Blekinge de senaste åren är nyanlända och det råder stora skillnader i sysselsättning mellan in- och utrikes födda. Det finns stor tillväxtpotential i att tillvarata nyanländas kunskaper och erfarenheter, bryta traditionella könsmönster, öka befolkningens utbildningsnivå samt hålla igång det livslånga lärandet. Därutöver är god livskvalitet, bostäder och bra kommunikationer viktiga förutsättningar för kompetensförsörjningen.

Digitaliseringen och den snabba tekniska utvecklingen

Digitaliseringen har förändrat förutsättningarna för företag såväl som andra organisationer. Befintliga affärsmodeller och produkter utmanas och sättet att producera, automatisera och robotisera produktion av varor och tjänster blir annorlunda²⁸. För att förbli konkurrenskraftiga är det viktigt att företag och organisationer anpassar och utvecklar sina arbetssätt för att ständigt höja den teknologiska nivån och ta till vara på digitaliseringens möjligheter.

Integration skapar möjligheter

Den stora tillströmningen av nyanlända är en möjlighet för att möta kompetensförsörjningsbehovet och den demografiska utmaningen med en åldrande befolkning. Men för att lyckas krävs sektorsövergripande samverkan och olika typer av stöd för utbildning, validering och etablering på arbetsmarknaden, vilket OECD pekar på som en framgångsfaktor för lyckad integration. Utöver arbetslivet är det civila samhället viktigt för att skapa mötesplatser och integrera nyanlända i samhället.

En region där unga växer och utvecklas

För att unga ska se en god framtid i Blekinge är både studier och möjligheterna att få ett jobb viktigt. Andra viktiga faktorer är tillgång till bostäder till rimliga kostnader samt tillgång till bra kollektivtrafik. Eftersom många unga idag lämnar Blekinge för studier på annan ort är det viktigt att hitta sätt att få dem att flytta tillbaka till Blekinge. Generellt är det också viktigt att så många som möjligt går ut grundskola och gymnasium med fullständiga betyg och får möjlighet att vidareutbilda sig till de jobb som finns i Blekinge. Att redan i skolan möta ett innovativt och entreprenöriellt tänkande är en bra grund.

Ökad innovationsförmåga

För att öka Blekinges framtida innovationsförmåga behöver vi stimulera kreativ samverkan mellan olika kunskapsbaser både för befintligt näringsliv, nya etableringar och för unga. En korsbefruktnings mellan exempelvis teknik, IT, vård samt kulturella och kreativa näringar, med ett ökat entreprenörskap, ger nya förutsättningar till utveckling inom såväl lärande, processer, tjänster, varor och företagande. För att möta framtida utmaningar kan nya former för samhällsentreprenörskap och sociala innovationer behöva utvecklas.

Framtida satsningar på innovation utgår från de områden Blekinges högskola och näringsliv utmärker sig inom. Genom att stärka och utveckla

kluster, science parks och nätverk ökar förutsättningarna att innovationsmiljöerna utvecklas till internationellt erkända "centre of excellence". Exempelvis inom spetsområdena marin teknik, tillämpningar av "Internet of Things", energi, materialbearbetning och nya material. En hög kompetens inom digitalisering och strategisk hållbar utveckling i regionen är tillgångar för att stärka utvecklingen och innovationskapaciteten. Samtidigt skapas förutsättningar för nya kluster och nätverk. Detta ger också bättre förutsättningar för att Blekinge ska kunna öka sin attraktionskraft för både inhemska som utländska investeringar.

EXEMPEL PÅ GENOMFÖRDA OCH PÅGÅENDE INSATSER:

- Framtagande av verksamt.se/blekinge med syftet att förenkla företagskontakter med myndigheter.
- Utveckling av exportmognad och internationalisering genom samverkan med Business Sweden, Almi, Tech-tank, NetPort Science Park, Blue Science Park och europeiska Centre of excellence.
- Etableringsfrämjande insatser genom exempelvis Business Blekinge
- Öppna offentliga data för tjänsteutveckling genom exempelvis samarbete mellan Blekingetrafiken och 10xLabs.
- Blekinge Business Incubator och Almi som verkar för affärsutveckling för unga och befintliga tillväxtföretag.
- Satsningar för ökade sociala innovationer och ungt entreprenörskap bl.a. genom Coompanion och UF.
- Insatser för att kommersialisera utbildnings- och forskningsresultat i både befintliga och nya företag i samverkan mellan BTH, Swerea, BBI, NetPort Science Park, Blue Science Park och kluster.
- Satsningar på YH-utbildningar och Teknikcollege för att främja behovsdriven utbildning för näringslivet.
- Navigatorcentrum och Blekinges Unga Lyfter som genomför satsningar för att underlätta ungdomars inträde på arbetsmarknaden.
- BTH:s, Karlshamn och Karlskrona kommuns projekt Studentregion Blekinge som syftar till att få fler studenter att bosätta sig i Blekinge efter avslutade studier.
- Tech-tank Competence och Talangattraktion - arbete med kompetensutveckling och kompetensförsörjning.
- Utbildning inom kulturella kreativa näringar för Blekinges kommuner.
- Samverkansavtal mellan vårdarbetsgivare och utbildare som leder till effektiv kompetensförsörjning inom vården.
- Jämställd regional tillväxt - fokus på ungas normfria studie- och yrkesval.

INSATSOMRÅDE

Tillgänglighet

Infrastruktur och bra kommunikationer är viktigt för god livskvalitet och en utvecklande arbetsmarknad. Det är också avgörande för regional tillväxt och produktivitet. Med effektiva, hållbara transportsystem och god kollektivtrafik kan kommuner bilda större, mer dynamiska arbetsmarknadsområden. Närheten till Öresundsregionen och det expansiva östra och centrala Europa är en stor styrka. Tillgång till digital infrastruktur är en demokratisk rättighet. En fullt utbyggd digital infrastruktur är en förutsättning för att alla ska kunna vara en del av det digitala samhället.

MÅL:

- 2020 har Blekinge ett attraktivt och hållbart transportsystem som utvecklas utifrån invånarnas, arbetsmarknadens och besökarnas behov
- 2020 utmärker sig Blekinge som ett attraktivt eSamhälle där en stor del av befolkningen använder digitala tjänster

Utveckling förutsätter infrastruktur

Blekinge är välförsett med järnvägar, E22, riksvägar och en nationell flygplats. Vi har även två hamnar i det europeiska transportnätet TEN-T med färjeförbindelser till Polen och Litauen. Statens satsningar i infrastruktur i sydöstra Sverige har varit lågprioriterade enligt OECD men har förbättrats under senare tid. En väl fungerande och utbyggd infrastruktur är nödvändig. Infrastrukturen har stor relevans för regional tillväxt och produktivitet.

För att möta upp den utveckling som sker i Blekinge och vår omvärld måste vi hantera ett ökat behov av bl.a. pendling och hållbara godstransporter genom förbättringar av infrastrukturen, kollektivtrafiken och genom att öka användningen av hållbara, effektiva och förnybara drivmedel. Kommunerna, tillsammans med Region Blekinge, har en viktig roll i den fysiska planeringen för att främja gång-, cykel- och kollektivtrafik och minska bilberoendet.

För svensk industris export- och importbehov är fortsatt väg- och järnvägsutbyggnad viktig för att



skapa bättre tillgänglighet till Blekinges hamnar. Med Blekinge kustbana, Kust till kustbanan och en förbättring och utbyggnad av Sydostlänken får industrin i södra och mellersta Sverige ökad tillgång till transportvägar i östlig riktning. Infrastrukturen i Blekinge har sin förlängning i grannregionerna och satsningar där såväl som i Blekinge är viktiga bidrag till att knyta samman Sydsverige. Det finns även ett regionalt behov av en linje mellan flygplatsen i Kallinge och en internationell flygplats i Europa.

I den nationella planen för infrastruktur som sträcker sig från 2018 till 2029 finns flera för Blekinge viktiga projekt med i prioriteringarna. Det handlar om fortsatt planering och utbyggnad av E22 på sträckan Lösen-Jämjö och sträckan Ronneby Öst-Nättraby, samt ett nytt mötesspår på Kustbanan vid Kallinge. Dessa satsningar minskar restider, ökar trafiksäkerheten och medför effektivare trafikplanering. I planen finns också Sydostlänken med, en järnvägssatsning som Blekinge, grannregioner, berörda kommuner och näringslivet arbetat hårt för att den ska prioriteras. Sydostlänken utvecklar hela Sveriges transportsystem, vilket är viktigt för svenska företag och knyter samman Sverige med handeln över Östersjön och Asien.

Nära till jobb och utbildning

God livskvalitet och tillgång till ett utvecklande arbetsliv ställer krav på bra och hållbara transporter. Med god kollektivtrafik och en väl utbyggd digital infrastruktur knyter vi samman Blekinges kommuner och Blekinge med Sydsveriges regioner i större och mer kompletta arbetsmarknadsområden. Genom ökad tillgänglighet mellan tillväxtmotorer och regionala kärnor i angränsande län förstärks möjligheterna för utveckling²⁹. Människor kan njuta av en attraktiv livsmiljö i en kommun, men studera eller arbeta i en annan. Matchningen på

arbetsmarknaden underlättas och näringslivet stärks. Utveckling sker med samhällsplanering där bostadsbyggande och verksamheter kopplas samman med kollektivtrafik och bättre möjligheter att cykla.

Den utbyggnad och planering av bostäder i centrala lägen i anslutning till stationerna på Blekinge kustbana som nu sker går i hand i hand med att utveckla buss- och tågtrafiken. Goda resmöjligheter mellan universitets- och högskoleorterna gynnar kunskap och utveckling i regionen. Högfrekvent lokal och regional kollektivtrafik med korta restider ger alternativ till bilen där det görs många resor. En utveckling av närtrafiken är viktig för landsbyggdarnas behov av kollektivtrafik.

Blekinges näringsliv förutsätter även god kontakt med viktiga ekonomiska centra. Stockholmsflygen tar bara en timme och direkttågen från Köpenhamn ankommer varje timme.

Digital tillgänglighet

En digital infrastruktur som når alla är en förutsättning för att kunna vara en del i dagens digitala samhälle. Det är i synnerhet viktigt på landsbygden, då det kan vara en förutsättning för att utveckla, verka och bo. Tillgången till bredband anges som det tredje största tillväxthinder för Blekinges företag³⁰. Digitaliseringen kan också bidra till att skapa ett mer hållbart samhälle med kvalitetsförbättringar, kostnadsbesparingar, minskad klimatpåverkan samt ger goda förutsättningar för ett socialt sammanhållet samhälle³¹.

Det stora effektiviseringsbehovet inom offentlig verksamhet förväntas realiseras med hjälp av digitalisering. För att detta ska kunna ske är tillgång till digital infrastruktur en avgörande faktor. För att nå de nationella bredbandsmålen³² krävs en bred samverkan mellan privata och offentliga aktörer. Mognaden och beredskapen för en sam-

manhållen utveckling i kommunerna förutsätter en helhetssyn som sammanfattas i kommunala digitaliseringsstrategier.

Dra större nytta av vårt strategiska läge i Europa

Närheten till Öresundsregionen och vår position som porten mot stora befolkningscentra i det expansiva östra och centrala Europa är en stor styrka. Det handlar både om näringslivskontakter och kraftigt ökande person- och godstransporter mot Polen, Baltikum och vidare mot Asien och Kina. Utvecklingen drivs av globaliseringstrenden och EU:s ambition att utveckla Östersjöregionen till en stark makroregion. Utvecklingen i Blekinges hamnar bekräftar den expansion som sker, såväl fler färjor som betydligt fler turer har satts in.

Industrin i Blekinge har verksamheter i och export till Kina och med den utbyggnad som sker av infrastrukturen i öst kommer Asien närmre. Svensk industri kommer i större omfattning transportera gods via Blekinges hamnar. Betydelsen av att knyta ihop det europeiska transportnätets TEN-T korridor i Sverige med de i Polen och Baltikum via Blekinges hamnar framstår som allt mer väsentligt.

Bra anslutningar till en kommande höghastighetsbana är avgörande för persontrafikens utveckling där andra Östersjöländer har kommit långt. Även västra Europa kommer att bli mer lättillgängligt med fortsatta satsningar på järnvägen, E22 och våra riksvägar. För att förkorta restiden vid internationella resor är direktflyg till ett europeiskt flygtrafiknät en möjlighet.

EXEMPEL PÅ GENOMFÖRDA OCH PÅGÅENDE INSATSER:

- Framtagen regional cykelstrategi.
- Framtagen regional bredbandsstrategi.
- Förbättrad tätortsnära kollektivtrafik på flera orter.
- Utveckling av pendlingsmöjligheter med kollektivtrafik på vatten.
- Påbörjade samarbetsprojekt med fokus på bland annat internationella transporter, kollektivtrafik och logistik.
- Påverkansarbete för utvecklad infrastruktur, exempelvis Sydostlänken och höghastighetsjärnväg.



Genomförande & uppföljning

Region Blekinge ansvarar för framtagandet och uppföljningen av den regionala utvecklingsstrategin. För att strategin ska kunna genomföras behöver alla aktörer i Blekinge samverka och bidra med aktiviteter kopplat till de olika insatsområdena Bilden av det attraktiva Blekinge, Livskvalitet, Arbetsliv och Tillgänglighet.

Tematiska strategier

I tabellen nedan finns regionala planer och strategier som bidrar till genomförandet av Attraktiva Blekinge. Styrdokument i kursiv stil håller på att tas fram eller revideras.

Insatsområde	Strategi/plan
Övergripande	• Internationell översikt - Internationalisering som verktyg i genomförandet av Attraktiva Blekinge • <i>Digitaliseringsstrategi</i> • Jämställt Blekinge 2018-2026
Bilden av attraktiva Blekinge	• Strategi för besöksnäringen - Blekinge
Livskvalitet	• Regional kulturplan för Blekinge 2018-2020 • Läns gemensam folkhälsopolitisk policy • Idrottspolitiskt program för Blekinge 2018-2020 • Klimat- och energistrategi för Blekinge • Ett hållbart Blekinge - regionalt åtgärdsprogram för miljö kvalitetsmålen 2017-2020
Arbetsliv	• Kompetensförsörjningsstrategi 2015-2017, 2018-2020 • Innovationsstrategi för Blekinge • <i>Handlingsplan för export- och investeringsfrämjande</i> • <i>Utvecklingsplan för kulturella och kreativa näringar</i> • Mat- och livsmedelsstrategi Blekinge 2018-2025
Tillgänglighet	• Regionalt trafikförsörjningsprogram för Blekinge 2016-2019 • Länstransportplan för Blekinge 2018-2029 • Cykelstrategi för Blekinge 2018-2029 • Blekinges regionala digitala agenda, handlingsplan 2014-2020 • <i>Bredbandsstrategi för Blekinge</i>



Regional samverkan

Å ena sidan är Blekinge liten region med en relativt liten befolkningsmängd. Å andra sidan skulle hela Blekinge, befolkningsmässigt och med sina korta avstånd, kunna betraktas som en större svensk stad. Att gränser suddas ut märks i utvecklingen av arbetspendlingen, som i Blekinge har fördubblats de senaste 30 åren. Det blir allt vanligare att bo i en kommun och arbeta i en annan. Arbetsmarknaden tar inte hänsyn till kommun- och länsgränser. Utvecklingen i en kommun påverkar utvecklingen i övriga regionen. Vi är beroende av varandra och måste samverka för att Blekinge ska fortsätta att utvecklas och växa.

För att vi tillsammans ska kunna möta de utmaningar som vi står inför och för att Attraktiva Blekinge ska kunna genomföras måste samhällets alla delar bidra, från det offentliga och näringsliv till civilsamhället och utbildningsaktörer. Samverkan är det smörjmedel som gör att vi går från planer till genomförande, och är ett viktigt verktyg i arbetet med att förverkliga Attraktiva Blekinge, vilket stöds av OECD. Det finns flera väl etablerade samverkansytor inom länet t.ex. Strukturbild och Klimatsamverkan Blekinge. Flera av de regionala utvecklingsfrågorna kräver även samverkan med andra regioner. Exempel på detta är Regionsamverkan Sydsverige, Småland Blekinge Halland South Sweden och RegLab.

Internationell samverkan

Blekinges utveckling är starkt kopplad till omvärlden. De utmaningar och möjligheter regionen står inför tar inte hänsyn till regionala, nationella eller andra gränsindelningar.

Våra grannländer är traditionellt viktiga samarbets- och handelspartner. Med en ökad globalisering kommer resten av världen närmre. Den globala marknaden är både en utmaning och en möjlighet för Blekinges näringsliv och därmed en viktig faktor att ta hänsyn till i det regionala internationaliseringsarbetet.

Vårt geografiska läge ger goda förutsättningar att sammanlänka Blekinge och Sydsverige med Östersjöregionen. Blekinge var tidigt ute med att knyta kontakter i Östersjöområdet vilket har bidragit till att Östersjösamarbetet blivit något av en profilfråga. Det finns väl utvecklade nätverk och samarbeten inom områden som transport, besöksnäring, kultur, högskole- och yrkesutbildning. Stärkt internationalisering, med särskilt fokus på Östersjöregionen och Öresund, är en möjlig framgångsfaktor för Blekinges fortsatta utveckling inom andra områden, exempelvis inom export, innovation-, hållbarhets- och miljöfrågor.

Internationalisering ska bidra till:

- Att öka affärsmöjligheterna och kompetensförsörjning för både näringsliv och offentlig sektor
- Ökad samverkan i Östersjöregionen i syfte att utveckla regionen på ett hållbart sätt

Genomförandet av Attraktiva Blekinges insatsområden stärks om vi tillsammans med strategiskt utvalda samarbetsorganisationer utanför Sveriges gränser kan:

- Gemensamt påverka beslutsprocesser på regional-/nationell-/och EU- nivå
- Lära av framgångsrika aktörer i närliggande regioner och på den globala arenan samt medverka i erfarenhetsutbyten
- Utveckla strategiska partnerskap och nätverk samt bygga kapacitet för hållbar utveckling och tillväxt
- Bevaka globala trender och de för regionen relevanta finansieringsmöjligheter som tillhandahålls från bl.a. EU:s program och fonder.

Finansiering av utvecklingsinsatser

För att nå målen i Attraktiva Blekinge krävs resurser, både i form av människors och organisationer vilja, tid och pengar. Stora resurser finns i våra egna organisationer inom Blekinges näringsliv, offentlig sektor, högskola och idéburna organisationer. Här handlar det om att Attraktiva Blekinge på riktigt blir en kompass för organisationers planering av strategier, mål och verksamhet. På så vis bidrar fler för att uppnå Attraktiva Blekinge. Även till synes mindre justeringar i arbetssätt, ledarskap, tankesätt och kommunikation kan få stora positiva effekter utan att det nödvändigtvis behöver innebära ökade kostnader.

För att genomföra större utvecklingsinsatser som kräver nya lösningar och samarbeten kan ytterligare resurser krävas än det som finns i verk-

samhetens ordinarie budget. En viktig utmaning för projekten är att redan i tidigt skede fokusera på hur resultat ska tas om hand för att bidra till långsiktig implementering och lärande. Det finns olika typer av projektfinansiering för att genomföra utvecklingsinsatser som bidrar till målen i Attraktiva Blekinge:³²

- Regionala tillväxtmedel som är ett anslag från näringsdepartementet via Tillväxtverket. I Blekinge hanteras dessa medel av Region Blekinge och Länsstyrelsen i Blekinge.
- Nationella program och statliga anslag från olika myndigheter som Energimyndigheten, Kulturrådet, Naturvårdsverket, Tillväxtverket, Trafikverket, Vinnova etc.
- EU-program - regionalt: Regionalfond- och socialfondsprogrammet Skåne-Blekinge, Landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet och SydostLeader
- EU-program - Interreg: södra Östersjöprogrammet, Östersjöprogrammet, Interreg Europa, Urbact III
- EU-program - tematiska: Horisont 2020, Asylmigrations- och Integrationsfonden, Erasmus+, Life m.fl.
- Andra typer av finansiella instrument finansierade av EU.

EU:s regionala program inklusive Interreg är viktiga verktyg för att växla upp och genomföra utvecklingsinsatser i Blekinge. En stor andel av Blekinges tillgängliga utvecklingsresurser för tillväxtskapande insatser kommer från dessa EU-program³³. För att kunna driva utvecklingsinsatser som bidrar till hållbar tillväxt i Blekinge även efter 2020 pågår ett intensivt arbete för att påverka utformningen av EU:s programperiod 2021-2027, EU:s sammanhållningpolitik³⁴ och kommande EU-program.



Uppföljning

Insatsområdena i den regionala utvecklingsstrategin inbegriper komplicerade förhållanden och innehåller mål som ofta är svåra att mäta. De valda indikatorerna syftar till att följa upp målen i strategin och ge en indikation på utvecklingen i Blekinge. Den regionala utvecklingsstrategin kommer att följas upp årligen där utvecklingen inom respektive insatsområde kommer att belysas. I den mån det är möjligt bryts statistiken ner på kön, ålder, in- och utrikesfödda. Där det är lämpligt och möjligt kommer statistiken också att presenteras på kommunnivå.

I valet av indikatorer har det varit centralt att de är kopplade till målen och därmed att de är relevanta i sammanhanget. Även tillförlitlighet, tillgänglighet, regelbunden uppdatering av data i framtiden och att den är jämförbar över tid har vägts in i valet. Ett utgångsläge för utvecklingen av de valda indikatorerna och därmed indirekt Blekinges utveckling i de fyra insatsområdena tillsammans med en kortare motive-ring av indikatorerna finns i indikatorsbilagan.

Insatsområde	Indikator
Övergripande	• Befolkningsantalet • Inrikes flyttnetto • Demografisk försörjningskvot • Användning av tillfällig Föräldrapenning • Antal gästnätter • Självskattad hälsa • Antal sysselsatta (20-64 år, dagbefolkningen) • Andel av befolkningen 25-64 år med minst en gymnasieutbildning • Arbetsställen/hushåll med tillgång till minst 100mbit/s bredband
Bilden av attraktiva Blekinge	• Blekinges resultat i attraktionsindex
Livskvalitet	• Nöjd region-index • Nöjd medborgar-index • Balans på bostadsmarknaden • Valdeltagande • Tillit till andra människor • Idrottsföreningar och deltagande • Kultur i Blekinge • Klimatpåverkande utsläpp • Tillförsel av fosfor till kusten • Häckande fåglar
Arbetsliv	• Antal arbetsställen med minst en sysselsatt • Sysselsättningsgrad • Innovationsindex • Antal nystartade företag • BRP per sysselsatt • Andel av befolkningen 30-34 år med eftergymnasial utbildning • Andel arbetsgivare som upplever brist på god kompetens • Förnybar energianvändning
Tillgänglighet	• Resandet med kollektivtrafik • Andel förnybara drivmedel i transportsektorn • Godsvolymer via hamnarna i Blekinge • Restid mellan Blekinge och Malmö, mellan residensstäderna i sydost samt Stockholm • Antal km ny cykelväg • Antal kommuner med en digitaliseringsstrategi

Noter

1. Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete
2. Övergripande mål och svenska mål inom Europa 2020, Regeringskansliet
3. En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020, Regeringskansliet
4. OECD Territorial Review 2012 Småland-Blekinge
5. Enligt Miljöbalken
6. Harvard Business Review
7. Demos Helsinki och RegLab
8. Ohälsotalet mäter antalet nettodagar med sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning.
9. Intäktsbasen är de företag med produkter och tjänster som säljs utanför länet. Ett jobb i intäktsbasen skapar två jobb i servicesektorn och ger ytterligare förutsättningar för tre invånare i arbetsmarknadsregionen.
10. Innovationsindex är ett mätverktyg som sätter fokus på en regions förutsättningar och förmågor att påverka den regionala innovationskapaciteten.
11. Rapport Talangattraktion, Region Blekinge
12. Bilden av Blekinge – ett varumärkesarbete för att skapa en varumärkesplattform för Blekinge.
13. Ett helt liv, Kommissionen för jämlik hälsa, 2017
14. Strukturbild, regionblekinge.se
15. Regionernas kamp, 2017, WSP; Tillit och tolerans, 2015, Arena för tillväxt
16. Folkhälsorapport Blekinge 2014, Landstinget Blekinge
17. FN:s barnkonvention
18. Utgångspunkten för barn- och ungdomsidrotten kommer ur FN:s konvention om barnets rättigheter.
19. Folkhälsorapport Blekinge 2014, Landstinget Blekinge
20. Folkhälsomyndigheten, "självskattat allmänt hälsotillstånd"
21. Folkhälsorapport Blekinge 2014, Landstinget Blekinge
22. Ett helt liv, Kommissionen för jämlik hälsa, 2017
23. Företagens villkor och verklighet, Tillväxtverket
24. Intäktsbasen är de företag med produkter och tjänster som säljs utanför länet. Ett arbete i intäktsbasen ger ytterligare ett arbete inom kommersiell service och ett till inom offentlig service.
25. OECD Territorial Review 2012 Småland-Blekinge

26. Enligt Globaliseringsforums rapport #4 Sverige som kunskapsnation visar skattningar för svenska regioner att en följeffekt av att tio industrijobb associerade med lång universitetsutbildning försvinner från en region i Sverige är att 30 jobb inom tjänstesektorn på sikt försvinner från samma region.
27. Young professional attraction index 2014, Academic Work
28. Företagen och digitaliseringen 2016, Svenskt Näringsliv
29. Positionspapper infrastruktur och transport, Regionsamverkan Sydsverige
30. Företagens villkor och verklighet, Tillväxtverket
31. Sverige helt uppkopplat 2015 – en nationell bredbandsstrategi, Regeringskansliet
32. Sverige helt uppkopplat 2015 – en nationell bredbandsstrategi, Regeringskansliet
33. Under 2016 var det hela 64 procent. Se Regionalt utvecklingskapital, 2017, SKL.
34. Sammanhållningspolitiken är EU:s investeringsverktyg för att skapa hållbar tillväxt och sysselsättning i Europas regioner. Mer information på Europeiska kommissionens hemsida.



Målet med Blekinges regionala utvecklingsstrategi är Attraktiva Blekinge där fler vill bo, arbeta och komma på besök. Hög livskvalitet och ett stimulerande arbetsliv är kärnan som görs möjlig av förbättrad tillgänglighet. För att fler ska vilja komma hit måste Blekinge vara allmänt känt i omvärlden genom gemensamt arbete med bilden av Attraktiva Blekinge.